

DR ARTUR ZIMNY

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie
Wydział Społeczno-Techniczny
email: artur.zimny@konin.edu.pl

ZRÓŻNICOWANIE I KONCENTRACJA ABSORPCJI FUNDUSZY EUROPEJSKICH PRZEZ PUBLICZNE UCZELNIE ZAWODOWE

Słowa kluczowe: fundusze europejskie, projekty unijne, publiczne uczelnie zawodowe, miary dyspersji, miary koncentracji

Abstrakt. Celem artykułu jest przedstawienie dotychczasowego wykorzystania przez publiczne uczelnie zawodowe funduszy europejskich dostępnych w trzech kolejnych okresach programowania. Autor sformułował hipotezę, że skala absorpcji środków unijnych przez uczelnie jest bardzo zróżnicowana, co prowadzi do sytuacji, w której realizacja wielu projektów koncentruje się w zaledwie kilku szkołach wyższych specjalizujących się poniekąd w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Niniejsza hipoteza została zweryfikowana poprzez przeanalizowanie liczby i wartości projektów współfinansowanych z trzech funduszy europejskich, tj. EFRR, EFS i FS, które w latach 2004–2017 zostały zrealizowane (lub nadal są realizowane – w przypadku projektów w okresie programowania 2014–2020) przez uczelnie objęte analizą.

Dispersion and concentration of the EU funds absorption by state schools of higher vocational education

Keywords: European funds, EU projects, state schools of higher vocational education, measures of dispersion, measures of concentration

Abstract. The aim of this article is to present the utilization by state schools of higher vocational education European funds available in three successive programming periods. The author formulated the hypothesis that the scale of absorption of EU funds by schools varies greatly, which leads to a situation in which a number of projects are concentrated in only a few universities that specialize in a certain sense in raising external funds. This hypothesis has been verified by analyzing the number and value of projects co-financed from EU funds, namely ERDF, ESF and the CF, which have been implemented in 2004–2017 (or are still being implemented – in the case of projects in the programming period 2014–2020) by the universities under study.

Wprowadzenie

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady, fundusze europejskie zapewniają wsparcie dla realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz realizację zadań dotyczących poszczególnych funduszy, zgodnie z ich celami określonymi w traktatach, w tym spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, z uwzględnieniem właściwych zintegrowanych wytycznych „Strategii Europa 2020” oraz stosownych zaleceń dla poszczególnych państw i stosownych zaleceń Rady (Rozporządzenie, 2013, art. 4 ust. 1). Wsparcie to jest udzielane poprzez współfinansowanie projektów realizowanych przez różne podmioty będące beneficjentami funduszy europejskich. Jedną z takich grup są w Polsce publiczne uczelnie zawodowe, czyli państwowe wyższe szkoły zawodowe, które zostały utworzone pod koniec lat 90. XX i w pierwszej dekadzie XXI wieku.

Celem artykułu jest przedstawienie dotychczasowego wykorzystania przez publiczne uczelnie zawodowe funduszy europejskich dostępnych w trzech kolejnych okresach programowania. W artykule postawiono hipotezę, iż skala absorpcji środków unijnych przez państwowe wyższe szkoły zawodowe jest bardzo zróżnicowana, co prowadzi do sytuacji, w której realizacja wielu projektów koncentruje się w zaledwie kilku szkołach wyższych, specjalizujących się poniekąd w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Niniejsza hipoteza została zweryfikowana poprzez przeanalizowanie liczby i wartości projektów współfinansowanych z trzech funduszy europejskich, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności (FS), które w okresie od 1 maja 2004 roku do 31 maja 2017 roku zostały zrealizowane (lub nadal są realizowane – w przypadku projektów w okresie programowania 2014–2020) przez uczelnie objęte analizą.

1. Teoretyczne aspekty korzystania z funduszy europejskich

Fundusze europejskie są podstawowymi instrumentami w dążeniu do osiągnięcia spójności w ramach integracji z Unią Europejską. Stanowią one narzędzie polityki regionalnej, której podstawą jest redystrybucja środków finansowych z regionów lepiej rozwiniętych do obszarów o niższym poziomie rozwoju (Kundera, 2003, s. 207). Instrumentami tymi rządzi pięć zasad: koordynacja, koncentracja, programowanie, partnerstwo i dodatkowość (Cini, 2007, s. 402), przy czym szczególnie

ważna wydaje się być ostatnia z nich. Oznacza ona, że środki z unijnego budżetu nie mogą zastępować środków krajowych, a jedynie uzupełniać je (Kornberger-Sokołowska, Zdanukiewicz, Cieślak, 2012, s. 90). Kluczowym problemem, który wiąże się z funduszami europejskimi jest efektywność wydatkowania przyznanych środków (Opolski, Modzelewski, 2008, s. 201). Ocena efektywności przyznawanej pomocy na poziomie programów operacyjnych polega na porównaniu wielkości nakładów poniesionych na ich realizację z rzeczywistymi efektami tych programów w postaci rezultatów, produktów oraz oddziaływania. Ponadto przy pomiarze efektywności pomocy brane są pod uwagę inne sposoby osiągnięcia tych samych rezultatów (Kundera, Szmyt, 2008, s. 25).

Z punktu widzenia problematyki niniejszego opracowania warto w tym miejscu scharakteryzować w skrócie te fundusze, dzięki którym współfinansowane były projekty realizowane przez publiczne uczelnie zawodowe. Otóż EFRR przyczynia się do wzmacniania spójności gospodarczej i społecznej Wspólnoty, w drodze korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych, poprzez wspieranie rozwoju oraz dostosowania strukturalnego gospodarek regionalnych, w tym przekształcania upadających regionów przemysłowych i regionów opóźnionych w rozwoju. Z kolei EFS nakierowany jest na realizację priorytetów Wspólnoty w zakresie wzmacniania spójności gospodarczej i społecznej przez poprawę możliwości zatrudnienia i pracy, stymulowanie wysokiego poziomu zatrudnienia oraz tworzenia liczniejszych i lepszych miejsc pracy. Podstawowym celem FS jest natomiast redukcja dysproporcji, osiągnięta poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury transportowej oraz ochrony środowiska.

2. Zakres i metodologia badania

Badaniem objętych zostało 36 publicznych uczelni zawodowych pod kątem realizowania przez nie, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, projektów współfinansowanych z trzech funduszy europejskich, tj. EFRR, EFS i FS w trzech kolejnych okresach programowania (2004–2006, 2007–2013, 2014–2020). Ponadto w celu ogólnego zobrazowania absorpcji środków unijnych przez państwowe wyższe szkoły zawodowe, uwzględniono podział według dziedzin, których dotyczyły poszczególne projekty. Badaniem objęto okres od 1 maja 2004 roku do 31 maja 2017 roku. Dane dotyczące liczby i wartości projektów współfinansowanych z funduszy

europejskich zostały pozyskane ze źródła internetowego w postaci witryny Mapa Dotacji UE¹.

W celu ustalenia zróżnicowania środków unijnych posłużono się względnymi miarami dyspersji (Paradysz, 2005, s. 95; Ostasiewicz, 2004, s. 178), tj. klasycznym współczynnikiem zmienności (1), wskaźnikiem wahania kwartyłowego (2) oraz wskaźnikiem wahania decylowego (3), których wyższe wartości świadczyły o większym zróżnicowaniu w zakresie absorpcji funduszy europejskich – zarówno w odniesieniu do liczby projektów współfinansowanych ze środków unijnych, jak i wartości dofinansowania:

$$V_x = \frac{s(x)}{x} \quad (1)$$

$$K_Q = \frac{Q_3 - Q_1}{Me} \quad (2)$$

$$K_D = \frac{D_9 - D_1}{Me} \quad (3)$$

gdzie:

$s(x)$ – odchylenie standardowe liczby projektów / wartości dofinansowania,

x – średnia arytmetyczna liczby projektów / wartości dofinansowania,

Q_1 – pierwszy kwartył w rozkładzie liczby projektów / wartości dofinansowania,

Me – mediana liczby projektów / wartości dofinansowania,

Q_3 – trzeci kwartył w rozkładzie liczby projektów / wartości dofinansowania,

D_1 – pierwszy decyl w rozkładzie liczby projektów / wartości dofinansowania,

D_9 – dziewiąty decyl w rozkładzie liczby projektów / wartości dofinansowania.

Z kolei koncentrację absorpcji funduszy europejskich, rozumianą jako nierównomierny podział ogólnej liczby projektów współfinansowanych ze środków unijnych oraz wartości dofinansowania między poszczególne uczelnie, określono za pomocą współczynnika koncentracji Lorenza. Jego obliczenie sprowadzało się do znalezienia stosunku pola zawartego między linią równomiernego rozkładu i krzywą koncentracji Lorenza do pola trójkąta OAB (rys. 1), za pomocą następującej formuły (Pułaska-Turyńska, 2005, s. 96–97):

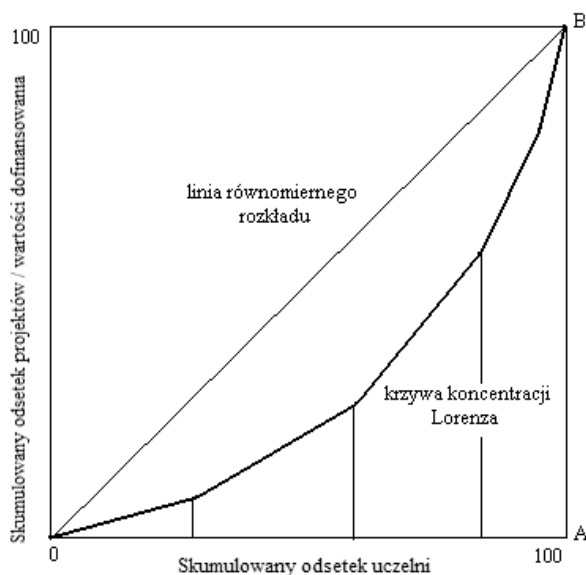
$$WL = \frac{5000 - \sum P_i}{5000} \quad (4)$$

gdzie:

$\sum P_i$ – pole powierzchni pod krzywą koncentracji Lorenza (suma pola trójkąta i pól trapezów).

¹ Zob. Mapa Dotacji UE, www.mapadotacji.gov.pl.

Rysunek 1. Wielobok koncentracji Lorenza

Źródło: opracowanie własne.

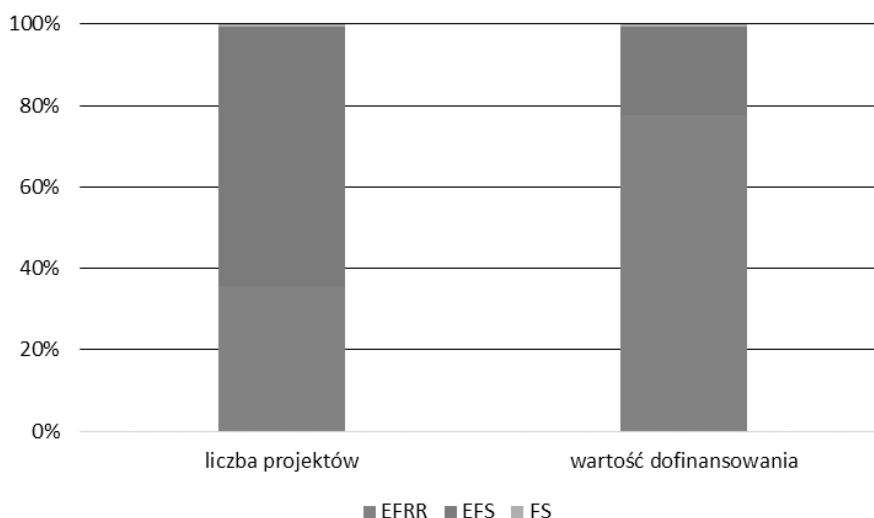
Otrzymane wartości współczynnika należały do przedziału $(0,1)$, przy czym niższe wartości oznaczały słabszą koncentrację liczby projektów i wartości dofinansowania, natomiast wyższe wartości wskazywały na silniejszą koncentrację.

3. Ogólny obraz absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe

W ciągu 13 lat członkostwa w Unii Europejskiej publiczne uczelnie zawodowe pozyskały z funduszy europejskich łącznie 917,60 mln zł. Dofinansowanie to pozwoliło zrealizować ogółem 307 projektów. Średnia wartość pojedynczego projektu kształtowała się na poziomie 4,22 mln zł, a średnia wartość dofinansowania unijnego wynosiła 2,99 mln zł, czyli 70% ogólnej wartości projektu. Zrealizowane przedsięwzięcia były bardzo zróżnicowane – zarówno pod względem ich wartości ogółem, wartości dofinansowania, jak i stopnia dofinansowania. Biorąc pod uwagę liczbę zrealizowanych projektów można stwierdzić, że największy udział stanowiły projekty współfinansowane z EFS (64%), natomiast zważywszy na wartość

dofinansowania unijnego – projekty dofinansowane z EFRR (78%) – rys. 2. Rozpatrując zrealizowane projekty według dziedzin, których dotyczyły, można zauważyć, że zarówno jeśli chodzi o liczbę projektów, jak i wartość dofinansowania unijnego, dominowały te dotyczące nauki i edukacji (odpowiednio 61% i 70%) – rys. 3.

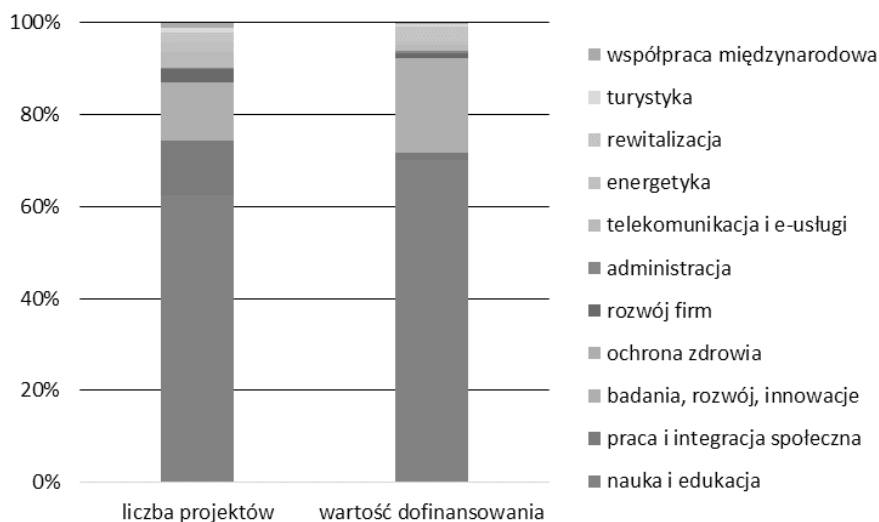
Rysunek 2. Struktura absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe w latach 2004–2017 (według funduszy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

W trzech kolejnych okresach programowania po fundusze europejskie najczęściej sięgały: PSW w Białej Podlaskiej (35 projektów dofinansowanych kwotą 71,16 mln zł), PWSZ w Nysie (29 projektów dofinansowanych na kwotę 16,20 mln zł) oraz PWSZ w Suwałkach (23 przedsięwzięcia dofinansowane na kwotę 23,61 mln zł). Najwięcej funduszy europejskich pozyskały natomiast: PWSZ w Chełmie (110,17 mln zł), PSW w Białej Podlaskiej (71,16 mln zł), PWSIP w Łomży (68,08 mln zł), PWSZ w Sulechowie (62,11 mln zł) oraz PWSZ w Tarnowie (55,55 mln zł).

Rysunek 3. Struktura absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe w latach 2004–2017 (według dziedzin)

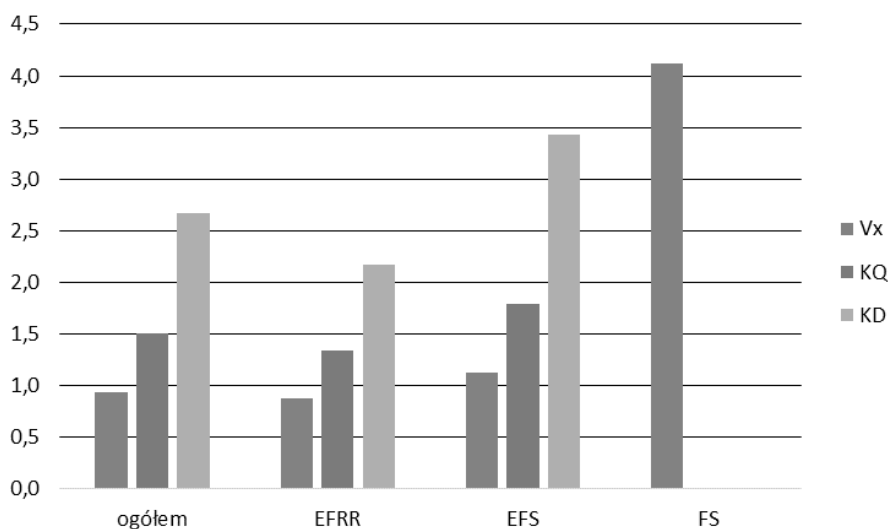
Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

4. Zróżnicowanie absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe

Zróżnicowanie liczby projektów zrealizowanych przy wsparciu funduszy europejskich przez szkoły wyższe objęte badaniem, mierzone klasycznym współczynnikiem zmienności (V_x), ukształtowało się na poziomie 0,929. Wyższą wartość miary dyspersji uzyskano uwzględniając środkową część rozkładu, tzn. pomijając 25% uczelni o najmniejszej i 25% uczelni o największej liczbie projektów współfinansowanych z funduszy europejskich (K_Q). Bardzo wysoką wartość miary otrzymano natomiast w przypadku uwzględnienia skrajnych części rozkładu, tzn. po wykluczeniu 10% uczelni o najmniejszej i 10% uczelni o największej liczbie projektów (K_D). Wyniki dokonanych obliczeń świadczą zatem o znaczącej dyspersji rozkładu liczby projektów między poszczególne szkoły wyższe. Dla pełnego zobrazowania sytuacji należy zasygnalizować, że najwięcej projektów unijnych, bo 35 zostało zrealizowanych przez PSW w Białej Podlaskiej. Z drugiej strony trzy uczelnie, tj. PMWSZ w Opolu, PWSZ w Sandomierzu i PWSZ w Tarnobrzegu nie zrealizowały żadnego projektu. Generalnie rzecz biorąc, wartości miar dyspersji wskazują, że państwowe

wyższe szkoły zawodowe są najbardziej zróżnicowane pod względem liczby projektów zrealizowanych przy wsparciu FS, a w mniejszym pod względem liczby projektów zrealizowanych dzięki EFRR (rys. 4).

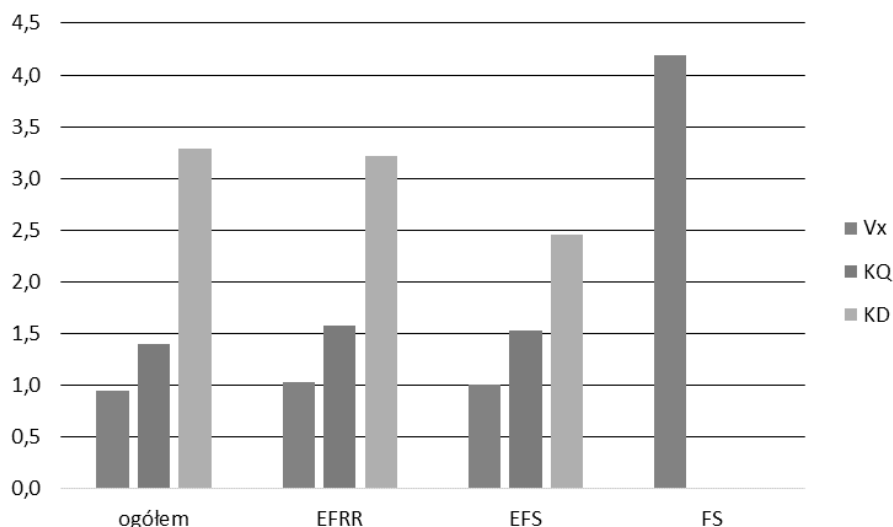
Rysunek 4. Wartości względnych miar dyspersji dla rozkładu liczby projektów współfinansowanych z funduszy europejskich w publicznych uczelniach zawodowych w latach 2004–2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

Różnice między publicznymi uczelniami zawodowymi ze względu na wartość dofinansowania unijnego są równie duże, jak ze względu na liczbę zrealizowanych projektów. Potwierdzają to obliczone wartości miar dyspersji dla rozkładu wartości dofinansowania. Podczas, gdy PSW w Białej Podlaskiej pozyskała łącznie ponad 71 mln zł z funduszy europejskich, trzy wspomniane wcześniej uczelnie (PMWSZ w Opolu, PWSZ w Sandomierzu i PWSZ w Tarnobrzegu) nie otrzymały żadnych środków unijnych. Zróżnicowanie między szkołami wyższymi jest największe w odniesieniu do absorpcji środków z FS, a najmniejsze w odniesieniu do zaangażowania środków z EFS (rys. 5).

Rysunek 5. Wartości względnych miar dyspersji dla rozkładu wartości dofinansowania z funduszy europejskich w publicznych uczelniach zawodowych w latach 2004–2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

Analizując zróźnicowanie absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe – biorąc pod uwagę pryzmat okresów programowania – można zauważyć, że w przypadku liczby projektów unijnych największe różnice między szkołami wyższymi występowały w odniesieniu do EFRR w latach 2004–2006 i 2007–2013, natomiast w przypadku wartości dofinansowania w odniesieniu do EFRR w latach 2004–2006 i EFS w latach 2014–2020. Z kolei najmniejsze różnice miały miejsce w odniesieniu do EFRR w latach 2014–2020 i EFS w latach 2004–2006 (tab. 1).

Tabela 1. Wartości względnych miar dyspersji dla rozkładu liczby projektów współfinansowanych z funduszy europejskich oraz wartości dofinansowania w publicznych uczelniach zawodowych w latach 2004–2017 (według okresów programowania)

Wyszczególnienie	Liczba projektów			Wartość dofinansowania		
	V _x	K _Q	K _D	V _x	K _Q	K _D
1	2	3	4	5	6	7
Fundusze ogółem 2004–2006	1,209	2,000	3,000	1,615	7,438	17,022
Fundusze ogółem 2007–2013	1,004	1,563	3,125	0,998	1,872	3,227
Fundusze ogółem 2014–2020	1,434	2,000	3,000	1,725	10,438	27,599

1	2	3	4	5	6	7
EFRR 2004–2006	1,242	4,000	6,000	1,591	13,248	27,073
EFRR 2007–2013	0,990	2,250	5,000	1,082	2,207	3,644
EFRR 2014–2020	2,828	x	x	2,976	x	x
EFS 2004–2006	3,317	x	x	5,319	x	x
EFS 2007–2013	1,173	2,100	4,200	1,111	1,693	2,876
EFS 2014–2020	1,495	1,000	3,000	1,750	12,312	38,520
FS 2014–2020	4,123	x	x	4,191	x	x

Źródło: obliczenia własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

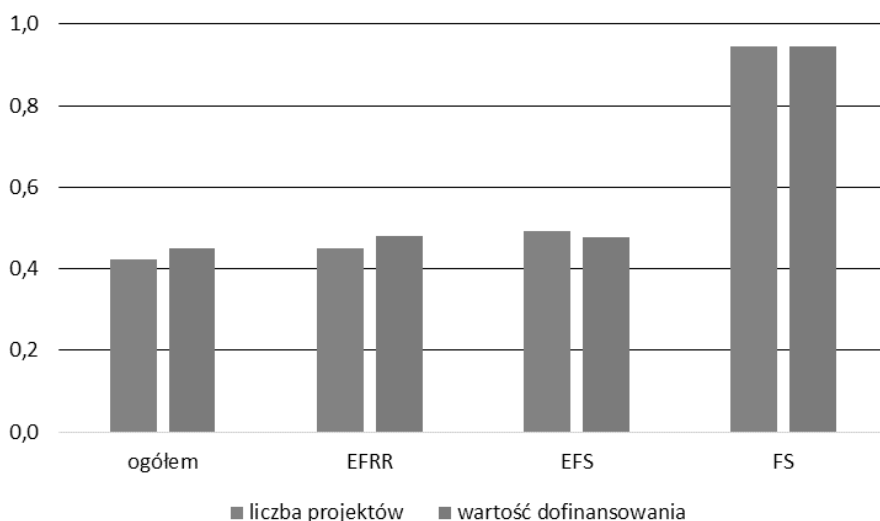
5. Koncentracja absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe

O znaczącej koncentracji liczby projektów współfinansowanych z funduszy europejskich w publicznych uczelniach zawodowych świadczy fakt, że liczba projektów unijnych zrealizowanych przez 44% szkół wyższych charakteryzujących się najmniejszą liczbą projektów wahała się w granicach 12% ogółu projektów, natomiast liczba projektów zrealizowanych przez 28% uczelni charakteryzujących się największą liczbą projektów wynosiła ponad 60%. Koncentracja ta jest widoczna również w przypadku wartości dofinansowania. Otóż wartość dofinansowania unijnego pozyskanego przez 50% państwowych wyższych szkół zawodowych o najmniejszym dofinansowaniu wahała się w granicach 16%, natomiast wartość dofinansowania pozyskanego przez 25% uczelni o najwyższym dofinansowaniu wynosiła prawie 58%. Istnienie znaczącej koncentracji, w szczególności w odniesieniu do wartości dofinansowania, potwierdza wartość współczynnika koncentracji Lorenza, która wynosi 0,449. Rezultaty dokonanych obliczeń pozwalają stwierdzić, że zarówno w przypadku liczby zrealizowanych projektów unijnych, jak i wartości pozyskanego dofinansowania unijnego, koncentracja jest relatywnie najsilniejsza w odniesieniu do FS (rys. 6). Jest to tym samym zgodne z wcześniejszymi spostrzeżeniami, do których doprowadziły uzyskane wartości względnych miar dyspersji.

Rozpatrując koncentrację absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe z punktu widzenia okresów programowania można jednoznacznie stwierdzić, że zarówno w przypadku liczby projektów unijnych, jak i wartości dofinansowania największa koncentracja miała miejsce w odniesieniu do EFRR w latach 2014–2020, EFS w latach 2004–2006 i FS w latach 2014–2020, natomiast najmniejsza w odniesieniu do funduszy ogółem w latach 2007–2013 (tabela 2).

Potwierdza to tym samym wcześniejsze spostrzeżenia będące rezultatem otrzymanych wartości względnych miar dyspersji.

Rysunek 6. Wartości współczynnika koncentracji Lorenza dla rozkładu liczby projektów współfinansowanych z funduszy europejskich oraz wartości dofinansowania w publicznych uczelniach zawodowych w latach 2004–2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

Tabela 2. Wartości współczynnika koncentracji Lorenza dla rozkładu liczby projektów współfinansowanych z funduszy europejskich oraz wartości dofinansowania w publicznych uczelniach zawodowych w latach 2004–2017 (według okresów programowania)

Wyszczególnienie	Liczba projektów	Wartość dofinansowania
Fundusze ogółem 2004–2006	0,590	0,660
Fundusze ogółem 2007–2013	0,461	0,472
Fundusze ogółem 2014–2020	0,593	0,677
EFRR 2004–2006	0,602	0,658
EFRR 2007–2013	0,465	0,509
EFRR 2014–2020	0,889	0,889
EFS 2004–2006	0,889	0,917
EFS 2007–2013	0,532	0,526
EFS 2014–2020	0,654	0,681
FS 2014–2020	0,944	0,944

Źródło: obliczenia własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

Nierównomierność absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe wynikała przede wszystkim z faktu, że ponad 1/3 projektów była realizowana przez zaledwie siedem szkół wyższych (PSW w Białej Podlaskiej, PWSZ w Chełmie, PWSZ w Krośnie, PWSIP w Łomży, PWSW w Przemyśle, PWSZ w Sulechowie, PWSZ w Tarnowie), do których trafiło prawie 50% dofinansowania unijnego. Jeśli chodzi o EFRR to koncentracja wartości dofinansowania wynikała w szczególności z realizacji kilku kluczowych projektów, a mianowicie: „Laboratorium badań środowiskowych CSI PWSZ w Chełmie” (46,66 mln zł), „Rozwój Infrastruktury Uczelni wraz z halą laboratoryjną do nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego” (PWSIP w Łomży; 43,77 mln zł), „Rozbudowa Kampusu PWSZ w Tarnowie dla potrzeb tworzenia Akademii Tarnowskiej” (36,89 mln zł), „Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych w Kalsku” (PWSZ w Sulechowie; 35,16 mln zł), „Rozbudowa bazy dydaktycznej – kampusu PWSW w Przemyśle” (33,81 mln zł), „Centrum Studiów Inżynierskich PWSZ w Chełmie” (30,57 mln zł). Jeśli chodzi natomiast o EFS to koncentracja wartości dofinansowania była rezultatem realizacji następujących projektów: „Wzrost liczby studentów kierunków technicznych kluczem do rozwoju innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy” (PWSTE w Jarosławiu; 7,54 mln zł), „Dotacje na projekty rozwojowe dla szkół w regionie lubuskim” (PWSZ w Sulechowie; 6,64 mln zł), „Pielęgniarstwo i Kosmetologia – studia ze środków UE” (PWSIP w Łomży; 5,78 mln zł), „Bliżej realiów rynkowych – wzmocnienie więzi studentów z pracodawcami” (PWSZ w Legnicy; 4,13 mln zł), „Kierunek zamawiany – informatyka” (PSW w Białej Podlaskiej; 4,09 mln zł).

Podsumowanie

Fundusze europejskie stanowią niepowtarzalną szansę realizacji wielu bardzo kosztownych przedsięwzięć, które są warunkiem pożądanego wzrostu konkurencyjności polskich regionów. Odgrywają one istotną rolę nie tylko jako dźwignia finansowa pozwalająca na mobilizowanie środków krajowych i lokalnych, ale także jako instrument zmniejszający koszty wdrożenia zobowiązań akcesyjnych (Słodowa-Hełpa, 2005). Rezultaty przeprowadzonej analizy pozwalają stwierdzić, że wykorzystanie funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe zaowocowało realizacją wielu projektów. Trudno co prawda rozstrzygnąć, czy ich realizacja była absolutnie konieczna, na ile przyczyniły się one do rozwoju publicznych uczelni zawodowych oraz wzmocniły proces rozwoju lokalnego i regionalnego, ale dzięki uzyskanym wynikom możliwe jest pozytywne zweryfikowanie hipotezy sformułowanej na początku niniejszego opracowania. Dane na temat liczby projektów

współfinansowanych z funduszy europejskich i wartości dofinansowania wskazują bowiem na istotne różnice jeśli chodzi o skalę absorpcji środków unijnych przez państwowe wyższe szkoły zawodowe. Co z kolei prowadzi do sytuacji, w której realizacja wielu projektów koncentruje się w zaledwie kilku szkołach wyższych, w szczególności tych zlokalizowanych we wschodniej części kraju, które poniekąd specjalizują się w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Literatura

- Cini, M. (2007). *Unia Europejska. Organizacja i funkcjonowanie*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Kornberger-Sokołowska, L., Zdanukiewicz, J., Cieślak, R. (2012). *Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich*. Warszawa: Wolters Kluwer Business.
- Kundera, J. (2003). *Jednolity rynek europejski*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.
- Kundera, J., Szmyt, W. (2008). *Leksykon polityki regionalnej Unii Europejskiej*. Kraków: Wolters Kluwer Polska.
- Ministerstwo Rozwoju (2017). Mapy dotacji UE. Pobrano z: www.mapadotacji.gov.pl (8.07.2017).
- Opolski, K., Modzelewski, P. (2008). Teoretyczne podstawy oceny absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – zarys ujęcia systemowego. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 21, 195–208.
- Ostasiewicz, W. (2004) (red.). *Ocena i analiza jakości życia*. Wrocław: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego.
- Paradysz, J. (2005) (red.). *Statystyka*. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej.
- Pułaska-Turyna, B. (2005). *Statystyka dla ekonomistów*. Warszawa: Difin.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z 17.12.2013 roku ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFiP.
- Słodowa-Hełpa, M. (2005). Możliwości absorpcji funduszy Unii Europejskiej przez polskie regiony. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 1 (676), 167–185.
- Ustawa z 27.07. 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Dz.U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.

Cytowanie

- Zimny, A. (2017). Zróźnicowanie i koncentracja absorpcji funduszy europejskich przez publiczne uczelnie zawodowe. *Europa Regionum*, 4 (XXXIII), 159–171. DOI: 10.18276/er.2017.33-15.

